

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

De pe câmpul de reșel.

Despre mișcările și luptele armatei române din giurul Vidinului eștragem din corespondența particulară a „Timpului” următoarele date interesante:

La 3 Ianuarie a. c. a ajuns brigada de roșiori, comandată de d. colonel Crețian, la satul Belacada fiind însoțită și de artilerie călărăță care a deschis o via bombardare asupra satului Tatarăgic ocupat de turci; după o scurtă bombardare și desfășurarea cavaleriei noastre în câmpul din înaintea Tatarăgicului am gonit în Vidin, pe cerchezi cari făceau aceea parte nesigură.

De la Belacada a pornit întreaga brigadă mai departe în recunoșcerea Mercuri în 4 Ianuarie trecând prin pădurea de pe lângă Dincovița a dat de o numerosă infanterie turcă și după o scurtă luptă în care de partea roșiorilor s'a rănit numai un om și doi cai, s'au retras turcii la satul Dincovița, ér brigada de roșiori a luat drumul spre Florentin, de unde un mic detașament sub conducerea desceptului și curagiosului locot. Lambrino a împins recunoșcerea până la satul Ciunguruși aproape de Vidin, gonind cu ocazia acestei recunoșceri nisce cerchezi ce bântuiau încă partea nord-vestică de pe lângă Vidin, ér din ziua acestei recunoșceri adică de la 8 Ianuarie, nu s'a mai arătat nici un cerchez sau bași-buzuc afară de Vidin.

Vineri în 13 Ianuarie a ajuns întreaga brigadă în fața satelor Capitanovța, Chirimbec și Șiu, în stînga renumitului sat Smărdan, renumit prin lupta din această zi glorioasă pentru armata română.

Sórele s'a ridicat din patul său purpuriu în plină splendóre și se credea că ziua de 13 Ianuarie va fi senină; când pe la 8 óre de dimineță a început a se lăsa o cęță, dar o cęță așa de deasă, încât pe la 500 de pași nu se mai putea distinge un corp de

armată, și spre norocirea asaltatorilor nu s'a mai ridicat cęța tótă ziua, încât sub protecțiunea acestui aliat natural a înaintat armata noastră spre redutele inimice.

Lupta de la Smărdan a început printr'un ușor foc de puști de dimineță căci s'a întemplat că infanteria turcă a dat de infanteria noastră afară de întăriturile satului Smărdan și după o scurtă luptă s'a retras în redutele Smărdanului. De aici înainte a început o vie canoadă și pe la 3 óre d. a. a început înaintarea infanteriei noastre.

O părăitură grósnică de puști, care se putea asemăna cu bătaia tobelor: se audia fără întrerupere până la 6 óre séra când s'a făcut asaltul ultim și definitiv asupra redutelor formidabile de la Smărdan cu care ocaziune am făcut 246 prizonieri turci cu 6 tunuri.

Prin luarea Smărdanului a picat cheia întăririlor înaintate a Vidinului în mâinile noastre, căci satul Smărdan afară că a fost mai tare întărit de cât celelalte sate din pregiurul Vidinului avënd și o garnisonă mai mare, dar este unul dintre satele cele mai apropiate de Vidin.

A dóna zi a urmat o vie canoadă, brigada de roșiori care sta nemiscată în dreptul satelor Capitanovța, Chirimbec și Șiu, ocupate încă de turci, a fost bombardată tótă ziua dar fără efect și vedënd turcii că cavaleria noastră stă neclintită sub plóia de obuse, s'a retras în nóptea de la 14 spre 15 Ianuarie din satele întărite Capitanovța Chirimbec și Șiu, în cât dimineță 14 Ianuarie, a ocupat cavaleria noastră tóte posițiile în stînga Smărdanului și până la malul Dunărei, și în revărsatul rađelor sórelui s'au vedut turcii din Vidin împresurați la distanța de o bătae de pușcă de vedetele noastre în sus. În 15 Ianuarie s'a strâns cercul de fer de incongiurare împregiurul Vidinului nepermițënd turcilor de aici înainte a mai eși afară din Vidin.

Cred că nu va fi fără interes pentru onor. public cetitor a cunósce mai de aproape felul întăririlor turcesci, de aceea voui să schițez în scurt modul de apărare a turcilor.

Fie care sat din pregiurul Vidinului este incongiurat cu mai multe redute, și redutele unui sat se bagă printr'un șanț cu redutele satului procșim; șanțurile și redutele sînt bine lucrate și umplute până la glesna piciorului cu paie. — Înaintea redutelor mai sînt șanțuri înaintate așa în cât fie-care redută se mai póte apăra la o distanță de 100 de pași, și tocmai după ce se vede imposibil ținerea acestor posiții înaintate se retrag toți în redută unde și concentrează toți focul asupra asaltatorilor.

Acuma vine întăritura cetății Vidin propriu đis.

Antăiu este un canal adânc de apă împregiurul cetății; după aceea vin redutele formidabile împregiurul Vidinului, a căror capete sémăna de departe cu nisce ziduri negre de înălțimea unei case cu 3 rînduri. După întăririle aceste, vine zidul cetății de o grosime eștraordinară încât, după informațiuni ce am primit de la locuitorii din pregiurul Vidinului, pe zidul cetății pot să umble 3 eară unul lângă altul.

Acuma câte-va aménunte despre opiniunea turcilor față cu armata noastră.

Locuitorii din Capitanovța, Chirimbec și Șiu mi-au împărțisit toți într'un mod conglăsnitor că turcii s'au spăriat formal de armata noastră.

Bim-bașa conducătorul oștirea din cele trei sate susmenționate se tânguia locuitorilor că nu mai este chip a ține mai departe aceste sate, căci inimicii dau de vr'o câte-va ori din puști după aceea vin „orbi cu pușca în mână” asupra lor nebăgând în sémă împușcăturile turcilor.

Despre armata care i încungióră nu erau la început clarificați ce anume armată este; căci resonau astfel, mai cu sémă când bombardau brigada de

roșiori tótă ziua fără nici un efect, că acestea nu sînt Ruși că, scim că, Rușii fug când dai cu tunuri; nici Români nu sînt căci și acestia ar trebui să fugă; de Sérbi nici vorbă că fug înainte de ce dai cu tunul, acestea trebuie să fie o altă nație care a venit Rușilor în ajutor, căci bați cu tunul într'ensii și ei nici nu se urnesc din loc; din care causă s'au și retras nóptea în Vidin, părăsind posițiunile lor întărite din satele aceste.

Cred că acum sînt pe deplin convinși Turcii că óstea care stă neclintită în plóia obusurilor nu este altă óste de cât cea română

Vidinul s'a predat Românilor după ce făcură o remonstratiune serióasă la țarulu rusesc.

Ruscucul s'a predat Rușilor.

Revista politică.

Ministrii Tisza și Széll aveau după „P. Ll.” să plece Sâmbăta séra la Viena. Scopul călătoriei este participarea la o sfătuire pentru întrunirea delegațiunilor. Din cauza acesta s'a amănat ședința comitetului de bancă, carea era ficsată pe luni (ieri).

„Ellenör” dice: Este fórté probabil, că regimul va cere dela delegațiunile, ce se vor întruni cât mai curënd, imputernicirea pentru măsurile ce se vor arăta de lipsă pentru o mobilizare generală a armatei. „P. Ll.” eșplică casul acesta așa: măsurile pentru mobilizare se vor lua numai dacă desbaterile în conferență ar remăne fără rezultat. Va se đică, organul oficios nu desminte categoric eventualitatea mobilisării.

Din Secuime i se scrie điarului „Közvélemény”, că la fruntariile Transilvaniei se grămădesc trupe rusesci. Cărășii cari se întorc din România, căror li se póte da credémnt, đice corespondența fóiei citate — spun, că între Pitesci, Ploiesci și Focșani tóte localitățile gem de in-

FOIȚA.

Stegariul republicei franceze.

(Incheiere.)

Un militariu prusian însemnat ca baronul Colmar von der Goltz este, care în cartea sa „Léon Gambetta și armatele sale”, il aprețuesce după dreptate ca organizator și ca genialitate creatóre, și acestei autorități am urmat, descriind în cele de mai sus nesunțele resboinice ale vitézului bărbat național.

Mișcarea ce el mai ales avea să implinésca ca deputat în adunarea națională era, să ocrotésca republica contra adversarilor ei roialști și intriganților clericali; căci el era acum capul recunoscut al partidului democratic-republican. În tóte luptele, purtate pentru esistența sau neesistența și pentru nóua constituțiune a republicei, el aruncă în cumpenă cuvéntul seu ponderos. Védă sa crescú prin reserva înțeleptă ce el dovedi ca cap adevérat al partidului, prin modera-

țiunea sa politică, cu care înfréna patima proprie și care o propovedui radicalilor fațisii, spre a face democrația mai destoinică pentru guvernare și prin învingerea înclinațiilor revoluționare să o întărescă în increderea poporului.

Astfelu sprigini el pe Thiers după ce acesta se declară pentru republica conservativa și deveni presidentul ei. Înșă din momentul, când Mac-Mahon în urma intrigelor roialstice și clericale ocupă locul lui, Gambetta sta pază contra tuturor adversarilor măscați ai republicei înapoia „soldatului onest”, pe care voiau să și-l facă instrumentul planurilor reacționare. Înaintea de tóte el vedea în ultramontanism pe vrășmașul care trebuia combătut fără cruțare. Căci acesta se resfăta acum al sórele regimului Mac-Mahon cu o îndrăsnélă provocátóre, făcënd din Francia o arenă a intrigelor lor iesuitice, punënd mâna pe afacerile școlare până sus la universități, hulind fățis prin cultul superștițiunii spiritul culturai morale, lucrând în sinul poporului și în camarila celui mai naiv din toți capii statului pentru un rėsboiu contra Ita-

liei și pentru restaurarea stăpânirii lumesci a Papei. Acum se sculă Gambetta și în cea mai strălucită din vorbirile sale la 4 Maiu 1877 demască uneltirile iesuitorilor și episcopilor francezi de ei căștigați. Cu puterea gândirilor sale escelente năvăli asupra negrei conjurațiuni și agitá spiritele pentru a se împotrivi primejdiei. „Să ne desfacem de Roma! Inimiciție popimei ultramontane!” Cu această parolă strénse el în giurul seu în Francia pre toți, cari nu voiau să védă rezultatele culturai timpului nostru ajunse pe mâna iesuitismului viclean. Înca odată rostise el cuvéntul de eliberare aplaudat cu entusiasm din partea a milióne din popor care-i urma dimpreună cu partidul seu cum și cu marea majoritate a adunării naționale, hotăríti la fapte.

Numai din înversunare pentru acesta se întemplă ca Mac Mahon, împins de ultramontani, să rumpă cu acesta majoritate, silind ministeriul Simon să repășescă, disolvënd camera și inaugurând cu ministeriul Broglie-Fourtou aceea politică a forței, ce mi-

rosa a lovitură de stat, politică, care a devenit, cum se scie, faimósă sub numele: politica de 16 Maiu.

După ce Mac Mahon declară astfelu resboiu partidului republican și provocă țera, a alege între ea și el, „soldatul lui Dumneđeu”, de nou pași Gambetta ca organizator, de astădată pentru de a întări tóte elementele republicanice ca o stavilă contra reacțiunii iesuitice. El proclamă împreună cu toți cari se inchinau principiilor sale ca program al opoșițiunii realegerea deputaților republicani din camera disolvată; el scóse la ivélă în điarul seu „Republique française” uneltirile noilor ministri; el puse érăși în frunte pre bėtrănul Thiers ca cap al partidului republican și'l declară formal de următoriu a lui Mac Mahon, care are să abđică la cas când nu ar voi să se supună votului republican al țerii.

Marele biruit dela Wórtz și Sedan respunse la acesta cu cuvintele, la cari nu gâdi în acele lupte: *J'y suis; j'y reste* — aici sînt eu de-asupra și aici rămân — și cu urmărirea

fanterii și cavaleria rusescă. Spre sărit și mătădă-resărit dela Brașov, în vecinătatea nemijlocită a fruntăriei unguresci, este staționată cavaleria rusescă pe drumurile ce duc spre Transilvania. În Ploiești se află 4—5 baterii rusesci. Scirile aceste sînt identice — se ȳice mai departe în numita ȳoie — cu cele ce mi le-a împărtășit un comerciant brașoven, care veni de curînd dela Iași și București. Cam de trei săptămăni drumul de fer transportă trupe rusesci, cari nu trec preste Dunăre, ci se concentrează dealungul fruntăriei transilvane. Unii dintre oficerii rusesci întrebau la gara din Iași: „vine acum rîndul la Austria și la maghiari?” În Budapesta și în Viena trebuie băgat bine de samă, ca monarhia noastră să nu fie surprinsă, cum au fost cînd rușii trecură preste Prut cu două ȳile mai înainte de declararea resbelului.

În casa deputațiilor senatului imperial deputatul Grocholski a îndreptat cătră ministrul președinte Auersperg interpelațiunea: Dacă regimul c. r. crede că va fi în pozițiune a lucra la viitorul congres ca pe lângă ameliorarea sortii creștinilor din orient să se îmbunătățească și sôrtea polonilor din Rusia? Respunsul la această interpelațiune are să urmeze. La tótă intemplantarea este un semn destul de invederat cum va fi respunsul ministrului președinte — confiscarea tuturor foilor din Leopolea, care în articuli de fond începuseră a ventila cestiunea Poloniei.

În cestiunea orientală au început de trei ȳile încôce o desvoltare mai răpede. Rusiei i s'a făcut urit de tamenđările turcesci. După telegrame sosite Dumineca trecută Rusia a somat pe sultanul turcesc a face mai îngrabă pace, căci altmintrea înterupe negoțările și ocupă Constantinopolea. Rușii nu glumesc, ei s'au apropiat de Constantinopolea fôrte tare, ocupănd localitatea San-Stefano cu 10.000, unde s'a mutat și cuartirul general al marelui duce Nicolae. — Telegramele aceleși descoperă și unele din condițiunile de pace puse din partea rusescă, care nu sînt tocma ușore. Rusii cer despăgubire în bani cinci miliarde de franci; cederea unui port din sus de Constantinopole pe partea asiatică (la Beikosbei) pentru o stațiune de flote rusesci și estinderea Bulgariei până la Salonic și inclusive muntele Athos.

Rusia avea temeri că turcii vor cede flota lor Angliei în preț de bani și din cauza această se născuse o nouă diferență acută între guvernul rusesc și cel turcesc, Rusia pretindea a-i cede ei flota turcescă, Sultanul însă și-a dat cuvîntul de onore a nu cede flota

Englezilor și Rusia încă nu s'a lăsat de pretensiunea ei în privința flotei.

Congresul este încă nesigur dacă se va întruni. Până acum se vede a fi degradat la o simplă conferență. Ce va urma mai departe nu se scie. Într'aceea englezii cu flota lor înainteză și se retrag în apele din apropierea Constantinopolei. Un conflict între elementul englez și rusesc este probabil.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Timișora, 20 Faur n. (Alegerea de deputat dietal în Becicherecul mic, și alte mărunțisuri). În sus numitul cerc central electoral (al cotelui Timiș) ieri se îndeplini alegerea de deputat dietal în locul dlui fost deputat Deschan Geza de Hanzenyi, care după ce tăcî în dietă doi ani și jumătate „tăcerea peștelui” preferă a veni eră la cuvînt, la puterea și demnitătea de pretor în cercul central, pentru carele este născut și făcut, și din carele plecase la dieta țerei.

Mai înainte actele electorale pentru dieta țerei aveau altă însemnătate atît pentru popor cît și pentru domni; astădi li s'a schimbat însemnătatea cu totul. Ele au perdut însemnătatea pentru interesul public-patriotic. Dar merită și așa a se face cunoscute în public: parte pentru acea, ca publicul cel îndepărtat să cunoscă, ce ajung „frații Turcilor” și liberalii nostri cînd sînt ei de ei, neconturbați de nime în ocărnuirea trebilor; parte pentru ca alegătorii romăni să cunoscă faptul ce l'au îndeplinit, să-și vedă oglinda patriotismului lor.

Înainte de tôte însă vî împărtășesc rezultatul alegerii din întrebare, ca să fiu priceput în decursul corespondenței: s'a ales cu aclamațiune: dl Sigismund Ormos jun. nepotul dlui comite suprem al acestui comitat, de asemenea nume și conume. Acest domn deputat nou, până acum era vice-fisc la comitat și a făcut trebi bune, cu mult mai bune decît le va isprăvi pe la dieta. Alt merit, alte calități, ce l'ar fi făcut demn de mandatul dietal, nu le posedă, decît — însă ascultați!

Încă la restaurațiunea comitatensă din anul 1872, dl deputat din întrebare devenise vice-fisc comitatens. Astfel și începî cariera. De atunci dlui a purtat advocația, dar a umblat mai mult după „speculă,” și nu a putut agonisi până acum mai mult decît un bun nobilitar, dar chiar și pe acesta nu l'a plătit încă nici pe jumătate. Alt bun privat ce'l posedă l'ar vinde bucuros, dar cumpărătorii, căți s'au ivit până acum, îi promit un preț,

căre face cu 3 mii de fl. mai puțin decît suma ce este intabulată pe densul. Veni acum restaurațiunea comitatensă din anul abia trecut. Dl vice-fisc era calificat de proto-fisc comitatens, și mai avea încă și cuvînt a pretinde să avanseze în carieră cel puțin cu un grad, mai sus, căci șese ani petrecî la începutul carierii sale.

Dl vice-comite comitatens, eră un patriot adevărat, și în ataceri patriotice cu mult mai resolut și energie nu numai decît dl comite suprem, ci chiar și decît dl ministru Tisza, dl vice-comite de postul seu nu voia să se lapede odată cu capul, pentru că avea și are mare lipsă de el. Prin urmare nici votarea la alegere nu putea fi, decît conform dorinței sale, și așa dl deputat al nostru, nu putî ajunge la acest post de onore.

Protofiscul încă nu voia a se da în lături, cu tôte că i se oferă postul de president la sedria orfanală. Așa dară dl deputat dietal, nu putî ajunge nici la acest post.

Ce era dar de făcut? Nimic mai natural decît a combina și a realiza:

Dădu, bunul a dăruit dlui vice-comite un ginere, advocat tinăr. Deși „Dădu celui, ce i dă oficiu, i dă și minte” și de-și advocația încă este cam un soi de oficiu, totuși darul ceresc asupra dlui ginere nu se prea reversa, pentru că oficiul de advocație este privat, și depinde dela principalul seu. Așa dară și pentru ca „Dădu să dăruescă minte celui cu oficiu, însă și pentru onorea națională, ca și ginerele dlui vice-comite să fie la ceva domnie, — se combină și hotărî: ca dl nepot al dlui comite suprem să devină deputat dietal, er dl ginere al dlui vice-comite să devină în locul acestuia, vice-fisc comitatens.

Căt de frumos lucru! Ce combinațiune sublimă! Și nu fu greu lucru nici de a combina, nici de a realiza! Numai Dădu și treimea: Tisza, Széll și Andrassy să mai ajute dlor nostri, și sîntem siguri că bunăstarea poporului nostru și a țerei noastre va progresa nespul!

Etă onor. cetitoriu însemnătatea alegerii din întrebare, etă interesul și folosul ei. Despre decurgerea alegerii nu merită a se scrie mai mult decît: cam 60 de alegători erau întruniți, cînd s'au proclamat alesul de deputat; mai tărđiu au sosit mai mulți alegători, „ca să facă paradă”

Una este în tot actul ce ne dore pe noi Romăni, și trebuie să doră pe tot Românul binesimțitor: Romăni au fost totdeauna patrioți adevărați. În cercul acesta ei formeză majoritatea absolută, și la tôte alegerile premergătoare în timpul de pe la 1862—1869 candidau și câte un naționalist, și prin

acea cel puțin și salvau onorea, și consciința patriotică. Dar de cînd au vîdut că față de „obicinuirile moderne” nu poți isbuti, s'au lăsat de atari încercări.

Două alegeri numărăm în acest cerc numai, prin cari cu concursul Romănilor, la dispozițiunile domnilor, s'au pécătuit și pécatul cade numai și numai asupra capului Romănilor.

Alegerea premergătoare s'a făcut în persóna fostului pretor cercual, numai și numai pentruca „promoveatur ut amoveatur.” Persóna respectivă, din a sa parte, o spunea în public, că numai de acea dorește a deveni deputat, pentru că i s'a fost urit de pretură pe care o administra neînterupt din al 19-lea an al etății sale, și că a dorit să mîrgă deputat și să se reîntorcă vice ori suprem-comite, ce de astădată — nu se putî.

Alegerea actuală, se vede mai sus, cum este de a se califica. Ei bine, unde este interesul patriei? Unde este interesul poporului? Unde sînt binefacerile ce au să isvorască numai și numai din dieta țerei, prin alegerea deputațiilor dietali?

Din senatul Romăniei.

(Urmare.)

D. ministru de externe, Cogălniceanu, ȳice că se ascepta la tôte numai la obiecțiunile, fôrte desvoltate și susținute cu mult talent, ale D-lui Boerescu, nu se ascepta. D sa scia fôrte bine și scie și ađi că, cea d'ânteu cestiune, care lămuresce pe tôte celelalte, este ca glasul nostru să fie ascultat, fie în ori-ce fel. Îndată ce independența noastră va fi recunoscută, atunci vom veni a hotărî și discuta ce nume să aibă reprezentanții nostri în străinătate.

D sa termină ast-fel: D-lor, vî rog pentru numele lui Dumneđeu, nu luați alte mijloce, alte căi, și cu o đî mai înainte să votați această lege, pentru că mîne, poimîne, cînd independența se va recunoște, atunci veți schimba legea și veți da trămizilor nostri numele ce vî va plăce; acum însă, vî rog să nu esitați de a o vota, pentru că nu o votați în interesul nostru ci în interesul țerei.

D. Petre Carp: D-lor, nu înțeleg nervositatea d-lui ministru de externe: ași fi înțeles această ieri, cu ocaziunea atacului puternic, ce i-a îndreptat onor. d. Sturza în contra d-sale; dar astădi d. Boerescu a fost fôrte moderat. D-sa a făcut numai ore cari observațiuni asupra formeii esteriore, ce are această lege. D. ministru se mânia și ne ȳice că, dacă nu vom vota cu o oră mai înainte această lege, l'impedecăm de a lucra în interesul țerei, puindu'l în imposibilitate de a fi represintat.

Cu tôte aceste d. ministru ne spune că ași trâmisi trămizi extraordinari la Petersburg și în alte părți; este dar evident că de s'ar vota sau nu această lege, calea această i este deschisă și că nu votul nostru, ori care ar fi, va impedeca țera de a fi reprezentată. Respingînd deci acușațiunea d-lui ministru, viu la lucru însuși.

D. Boerescu a tractat cestiunea din două puncte de vedere: sub punctul de vedere al situațiunei internaționale și sub punctul de vedere al pozițiunei agențiilor nostri trămizi în străinătate.

Sub punctul de vedere al situațiunei țerei, ce a đis d-sa? A đis, D-lor: pozițiunea noastră s'a schimbat astădi, nu este ceea ce era mai înainte, și nu noi trebuie să dăm înteu exemplul că, de și pozițiunea noastră internațională s'a modificat, totuși menținem reprezentățiunea noastră în starea inferiôră de mai înainte.

O singură erore a comis și d. Boerescu, și d. ministru de externe, că agenții nostri diplomatici erau un co nedefinit, aveau un nume generic care ȳicea ceva și nu ȳicea nimic. Din contră, pozițiunea era fôrte definită, ei aveau un loc determinat între oficios și oficial, și acesta este atît de adevărat că, în programul esamenilor diplomatice din Germania întră anume întrebarea: care este pozițiunea agențiilor nostri?

Prin urmare, agenții nostri diplomatici de și oficioși, aveau însă o pozițiune recu-

judecătorescă a lui Gambetta pentru vătămarea înaltei sale persóne.

Tribunalele parisiene, se și grăbiră a osândi pre Gambetta, care respinse cu dispreg a se apăra însuși, la închisóre de două ori câte trei luni. Dar triumful seu era mai mare, intrucăt nouele alegeri în adevăr pe lângă tôte mesurile și intimidările regimului Broglie-Fourtou procurară partidului republican aprópe majoritatea vechie în camera nouă și Gambetta astfel, ce e drept numai un cap de partid, reuși ca biruitoriu preste presidentul-mareșal.

Chiar și lovitura grea care tocmai în momentul decisiv al alegerilor atinse pre republicani prin mórtea bértránului Thiers, nu potî abate pre un bărbat ca Gambetta din calea hotărîtă spre ținta sa. Numai decît pledă el pentru Grevy, împreună luptătoriu seu cel mai pronunțat și birui.

Trecem preste timpurile opoziției republicane ce au urmat acestei învingeri electorale contra uneltirilor ultramontane la adăpostul lui Mac Mahon și soției sale.

Doispredece Decemvrie și-a răsunat asupra ȳilei de 16 Maiu. Regimul personal — ȳicea „Magdeburger Zeitung” în dina triumfului cu drept cuvînt — pe care nu-l mai suferă astădi nici un stat cult, nici un popor consciu de sine, a primit în Franca în reprezentantul seu suprem lovitura de morte, și această lovitură a lovit clericalismul, lipitorea Europei moderne, de o sută ori mai tare ca pierderea, care l'astéptă în vatican, cum se pare, în fie-care oră.”

Și Gambetta, este el multămit cu biruința? Acéstră întrebare în adevăr i s'a pus, și el a respuns așa: „Cum să nu fiu multămit, vedînd că o crisă așa neplăcută s'a sfirșit așa norocos? Acésta este prima biruință ce a raportat legislativa asupra uneltirilor puterei personale fără revoluție, fără măcel, fără încurcături. Acésta este o nouă faptă în istoria noastră și servește instituțiilor democratice spre onore.”

În fața unui asemenea trecut, ce Gambetta are în lupta contra cesaris-

mului pentru republica democratică, în lupta „pân la cuțit” pentru patria sa, în lupta contra popimei romane pentru libertatea spiritului cult, față de un astfel de prezent, care îl vedesce de cel mai politic și mai talentat republican al Franciei, de cap recunoscut al partidului seu — să nu-ți vină a crede, că i se deschide încă un viitoriu strălucit și de însemnătate istorică? Cine este, care dorește pacea internă a Franciei, potolirea patimilor ei de partid sub o republică a ordinei și libertății, cine care dorește desvoltarea ei liniștită în butul pretenđenților pânditori și să nu stea cu simpatiile sale pe partea tribunului poporului și credincioșilor sei? Punînd preocupările naționale la o parte, fie-care bărbat liberal va prețui în Gambetta pre patriotul și luptătoriu pentru bunurile înalte ale omenimei; căci asemenea bărbați mari aduc folos tuturor națiunilor, fie ele de altcum între dênsele amice și contrare. C.

(Trad. din „Gartenlaube”).

noscută. Și de aceea nu înțeleg de ce d-v-ostră voiiți ca, în asemenea situațiuni, să restabiliți pur și simplu legea veche. Voiți să declarați cum că noi singuri credem că suntem în pozițiunea cea veche? Nu voiți să aveți mijloace ca să fiți reprezentați în străinătate? De sigur nu; căci la Petersburg ați trimis un agent extraordinar, care ne reprezintă destul de bine, ca și cum am fi reprezentați printr'un agent diplomatic.

Pentru aceste două considerațiuni, suntem de părere că situațiunea noastră s'a modificat și nu noi cei d'antăiu vom părăsi-o; și fiind dată din experiența greutăților cu care se luptau înainte agenții noștri, vom să dăm apărătorilor drepturilor noastre o pozițiune, care să aibă toate avantajele unui agent diplomatic, însă fără dezavantajele lor. Și aceste avantaje le au trimișii extraordinari. Apelez la d. președinte al Senatului să ne spună, dacă d sa, care a fost trimis extraordinar la Constantinopole, a avut să se lupte cu corpul diplomatic? Nu. Și desfid să mi spună cineva că a fost un singur agent în străinătate, care să nu fi avut a se lupta cu corpul diplomatic!

Apoi, când lucrurile sânt așa de sigure, când noi tratăm o cestiune de princip, care nu vă împedecă nici de cum în conducerea afacerilor, nu înțeleg opunerea d-lui ministru de externe.

Din toate aceste puncte de vedere eu voi vota în contra legii și rog și pe Senat să voteze în contra, lăsând bine înțeles totă latitudinea d-lui ministru de externe ca să trimită trimișii extraordinari.

D. ministru de externe: D-lor, legea această presupune tocmai independența noastră și presupune pe trimișii noștri în străinătate ca oficiali. Nicăiri nu este cuvântul oficial, și v'am arătat că legea nu dăce agentii trimișii diplomatici. D. Carp dăce și eu și d. Boerescu am făcut o eróre în privința agenților diplomatici. Ei bine, voi spune că în Germania nu se înțelege nimic prin agent diplomatic, căci trimișii Germaniei în București nu portă titlul de agenți diplomatici.

D-sa termină, conjurând Camera a vota cu o oră mai înainte trimișii diplomatici; și atunci când Europa va voi să recunoască independența noastră, și vom boteza cum veți voi. Să fim modesti, să fim mulțămiiți că i trimitem cu o oră mai înainte, ca să potă sprijini dorințele și speranțele națiunii.

D. B. Boerescu: Nu înțeleg, d-lor, pentru ce d. ministru ține atât de mult să se voteze această lege când toți, cari au vorbit în contra, și eu chiar, nu i tăgăduim necesitatea de a trimite reprezentanți în străinătate, și afirmăm că nu potă să se tăgăduiască fondurile, ca să se îndeplinescă această necesitate.

D-lui dăce că căntăm certă, că am căuta conflict cu Camera; eu nu primesc această, ar fi reu ca, ori de câte ori vine observațiunea unui Senator asupra ei, să se dăce că căntă certă, că căntă conflict cu Camera. Atunci din Senat ar trebui să se facă un automat, să nu se tragă de cât fiselele pe unde are a merge, spre a aproba, fără a se debate serios un proiect. Dar Senatul este un corp matur, și trebuie să apese mult în echilibrul constituțional; o dăce această și pentru convicțiunea cu care susțin instituțiunea Senatului, și pe care am susținut-o încă de la 1866. Noi sântem datori să prezentăm toate observațiunile asupra legii, și Senatul va face ce va voi.

În această lege este o cestiune de principiu foarte însemnată care mă face să rog pe d. ministru ca să o înlătore, și să fie sigur că nu este conflict, nici certă, este espunerea unor principii, cari nu le tăgăduiți. Să votăm legea, dăceți, căci răspunde la o necesitate urgentă. De multe ori vine nevoia, când se cere sacrificiu chiar de principiu, ca să îndeplinim o trebuință urgentă; dar când se potă îndeplini pe cale normală nu este mai de preferat această cale? Și Senatul nu este bine să dea exemple de a se face mai bine un lucru normal?

D. ministru a dăce: atunci trimiteți trimișii, și i va primi fie-care putere cum va bine-voi. Eu mărturisesc că nu doresc, și Senatul împreună cu mine nu potă să dorască, ca această pozițiune anormală a repre-

sentanților noștri să mai continue; nu trebuie să punem în pozițiune pe puteri, nici să nu ne punem în pozițiune, ca trimișii noștri să mai fie primiți cum vor bine-voi puterile; această însemneză că nu am luat însuși în serios independența!

Acăsta a putut să fie pe când nu aveam o pozițiune fiesă și determinată. Ceea-ce a spus D. Cogălniceanu, că la Viena agentul nostru avea o pozițiune, este foarte adevărat; la Viena a fost răposatul Costa-Foru bine primit, și această pozițiune avantajosă a continuat și pentru D. Bălăcenu.

Reposatul Costa-Foru primea regulamentul de ceremonii oficiale întocmai ca și cei-lalți agenți, primia hărțile numerotate și cu numele de agent, și în ceremoniile oficiale era introdus în saloanele, unde erau reprezentanții străini. Tote acestea sânt adevărate, și întru cât pot dăce, mi primiam și eu părțicea de glorie ca ministru de externe. Dară acăsta era numai o toleranță pentru guvernul nostru, și nimic mai mult.

Noi astăzi, cel puțin în fața străinilor, nu trebuie să alergăm după toleranță și bună-voință. Acăsta cestiune jăcă un mare rol în diplomație. Nu sânt cestiuni interne, unde să facem după voința noastră. Chiar cuvântul de consul m'am silit să l introduc, dară n'a fost posibil.

Prin urmare, d-lor, vedeți că unele guverne primiau pe agenții noștri foarte bine, și asemăna cu agenții oficiali, dară acăsta era numai o iluziune, nu erau recunoscuți.

S'a dăce că această lege nu este în contradicție cu noua pozițiune ce și-a creat România, și că putem continua și ađi a trimite agenți în baza dispozițiilor ei. Să mă ierte; din contra, această lege este făcută într'un timp când nu rupsesem legăturile noastre cu Pórta. Chiar cuvintele din lege, chiar modul de a nu boteza pe reprezentanți, însemneză că legea a lăsat cuvinte vage. D. ministru va sci că cuvântul de agent diplomatic nu figurăză nicăiri într'un mod categoric, dară este us, și acest us a făcut ca unii din reprezentanți la noi, precum este acel al Franciei, să aibă și cuvântul diplomatic la titlul lor, pentru că să nu creză că este consul comercial. Acesta este un termen recunoscut numai în us.

Cuvântul de diplomat nu figurăză în nici un tractat, nici în acel de la 1818, nici nicăiri.

Iată pentru ce legea din 1873 nici nu i-a botezat, a lăsat un nume generic, pentru că, dacă i boteza, risca să nu fie recunoscuți. Apoi, dacă este așa, atunci de ce ne punem în aceeași pozițiune? Observați că, făcând acăsta, aprobăm o greutate, care și o crează guvernul însuși, pentru că dv., oricum veți pofti, numiți-i trimișii, numiți-i agenți, nu veți pută, în virtutea acestei legi, să le dați o pozițiune normală.

Acăsta lege se scie că era făcută pentru un timp când nu aveam recunoscuți agenții noștri, și primind acăsta lege, le veți da același caracter. Apoi nu vedeți, în ce pozițiune puneți pe agenții noștri?..

Adineaori am spus că agenții diplomatici ai noștri nu sânt recunoscuți într'un mod oficial, și dacă vom vré să fim corecți, trebuie să-i chiamăm înapoi, pentru că așa se face, pentru demnitatea chiar a Statului, în asemenea împregiurări. Astfel a făcut Italia, când era recunoscută ca Regat, a chiamat pe toți reprezentanții sei înapoi. Apoi, noi, prin acăsta lege ce ni se cere ađi, facem amintirea trecutului și ne dăm o desmințire în fața Europei! Faptul acesta este necorect. Se va dăce despre noi, că sântem nisce ómeni, cari astăzi fac una și mâne alta, și noi trebuie să ținem compt de faptele noastre și să lucrăm cu seriozitate.

Prin urmare, vedeți că necorectitudinea acestei legi de ađi are o importanță practică foarte mare, este că nu trebuie să ne espunem la o contradicțiune, care să facă a slăbi mijlocele guvernului; și pentru aceste cuvinte eu cred că este bine a se înlătura acăsta lege, și mai târziu să vie guvernul să îndeplinescă legitimitatea dorinței noastre în privința reprezentațiunii noastre în străinătate, conform noúei pozițiuni a țerei.

D. ministru de externe, M. Cogălniceanu: D-lor, după câte a-ți auđit, doi foști ministri de externe, prin lungi cuvinte, au vorbit în contra prezentei legi. În

cestiunea acăsta a fost o preocupare de bani și meritul meu este că banii, cari se cheltuiau în timp normal, s'au cheltuit tot aceiași și în timp de rebel, nu am cerut nici un fond pentru trimișii extraordinari; am făcut ca 8,000 lei pe lună să fie de ajuns. Acum dacă d-v-ostră veți dăce ca să cheltuim de trei sau de patru ori mai mult acăsta sumă, atunci voi răspunde că nu am de unde să le plătesc, pentru că Camera are alte puncte de vedere și Senatul alte. D-v. sânteți în drept să respingeți acest proiect de lege, puteți să vă uniți cu opiniunea d-lui Boerescu, ca să mă duc la Camera și să viu cu un alt proiect de lege...

D. V. Boerescu: Cestiune de 3 dăle.

D. ministru de externe: D-v-ostră dăceți că trebuie să reclam o cestiune de demnitate, apoi d-v-ostră ar trebui să mă osândiți de ce încă până acum nu am trimis agenți.

D-lor, voi să sfărșesc. A și vedut opiniunea a doi foști ministri de externe, a și vedut cestiunea cu mult talent dezvoltată de d-nelor, a-și auđit motivele mele, veți vota cum veți voi, sânt interesele țerei în joc, nu ale noastre.

Voci: Închiderea discuțiunii.

Alegerea Papei Leon XIII.

Lucrul s'a hotărit: colegiul cardinalilor a ales pre cardinalul Ioa-chim Pecci papă. Alesul și a luat numele Leon XIII. Acăsta e victoria partidei moderate. Pecci s'a născut în 2 Martie 1810 în comuna Carpinetto din diecesa Anagni. În calitate de delegat papal în Benevent, Spoleto și Perugia s'a manifestat ca un cărmaci strict, a mănținut ordinea, a fost nepărtinitoriu, dară tolerant și aprópe liberal. Ca nunciu în Bruxela și-a căștigat întru atăta încrederea regelui Leopold I, încat acesta rugă pre papa Gregoriu să l înainteze la rangul de cardinal. Gregoriu împlini cererea și Pecci avea mare trecere la papa. Cu atăta mai mult l pismuia Antonelli, care privea întrênsul un rival puternic și sciú se atragă pe partea sa și pre papa. Pecci a fost mult, foarte mult timp persona ingratisima în Vatican. Piu l destinse numai după mórtea lui Antonelli, cătră sfărșitul vieții sale, încredințându-i însemnatul oficiu de Camerlengo.

Pecci a studiat instituțiunile politice din întrégă Europa și e, încat se potă dăce despre un papă, un om modern. Energic, mândru, aprópe superb, trăia ca un ascet și se presenta deja ca Camerlengo mai ca un tiran când voia să reese cu aceea ce considera de drept și ecuitabil. Autoritatea cea mare, ce și-a căștigat-o se arată până la evidentă prin ceea că cardinalii în butul celor mai sus dăse l alese papă.

Cei din giurul lui Leon XIII mai mult se tem de el decât l iubesc. Se dăce între alte a se fi exprimat, că alegéndul în ziua întâia după alegere va face o preumblare prin oraș, că nu pune însemnatate pe pierderea potestății papale și că o consideră de norocire pentru papism și popor. Cu toate acestea e pėtruns de idei strict-religioase. Toți se unesc în părerea, că dacă nu va fi un bărbat mare în strictul înțeles al cuvântului, va fi la totă întâmplarea unul dintre cei mai însemnați și înainte de toate nu se va lăsa a fi influințat de cei din giurul seu.

Varietăți.

* (Pregătiri pentru mobilitate). După cum spune „Közvélemény“ din isvor demn de credință, comanda gen. c. r. militară din Timișóra a încunosciințat pe direcțiunile respective a căilor ferate, că pentru cas de mobilizare, Solnocul și Ciaba sânt alese de puncte de concentrare. Pentru depozite de proviant sânt ho-

tărte măgazinele de tábac. Deșertarea și a-lăptarea acestora s'a și început.

* (Dreptul statarii) este proclamat în comitatul Zala pe un an de dăle. Aplicațiunea acestei mesuri aspre privesce pe tálhari și tēcianari.

* Scolastic. Din o dare de samă publicată în fóia oficială a comitatului Clujului estragem următoarele date privitoare la scólele elementare din acel comitat. În anul scol. 1876—77 au fost în comitat cu totul 22,998. Au umblat la scólă preste tot 17,120, n'au umblat 5878. Dintre cei ce au umblat la scólă după secs au fost 9273 copii și 7847 copile. După religione: gr. or. 2710; gr. cat: 8592; rom. cat: 709; ev. ref: 4094; augst. (luther.): 761; unitari: 147 mosaice: 107. După naționalitate románi: 11,409; magiari: 4844; nemți: 867.

Scolii au fost 290. Dintre aceste române: 197; magiare: 86; nemțesci: 7.

* (Recrutarea) în comitatul Mureș-Turdei s'a început în 15 Februaru n.

* (Societatea „Petru Maior“). În ședințele din urmă dlu A. Dumitrea a vorbit despre bólele contagióse, dlu Lazar Petrovicu Petrin a cetit o disertațiune intitulată „Materialismul“, dlu I. Barzu a cetit lucrarea sa cu titlul: „Influița luminei asupra vieții.“

* (Pentru neguțătorii noștri) Diarul oficial „Bud. Közl.“ aduce din partea ministeriului r. u. de agricultură, industrie și comerciu o publicațiune, din care estragem pe scurt următoarele:

Spre a supraveghia afacerile comerciale dintre Ungaria și România, ministeriul român de finanțe a denumit o comisiune specială, care va fi însărcinată a complana diferențele ce s'ar ivi între oficiile române dela graniță și neguțători, cu privire la specia și calitatea mărfurilor. Comisiunea se compune din bărbați de specialitate și se alege pe câte trei ani. Învinuitorii sânt îndatorăți a reclama la oficiul, unde s'a ivit cërta. Până să se decidă asupra reclamației, marfa sigilată cu sigilul proprietariului se va păstra la vamă, afară dacă proprietariul va plăti taca sau pretinsă cu rezervă de a se înapoia la timpul seu banii ce i se cuvin conform hotărării comisiunei. Acei, cari nu vor fi mulțămiiți cu hotărrea comisiunei române, pot firesece să se adreseze la consuli austro-unguresci din România sau la ministeriul nostru de comerciu.

* (În favorul cui a vorbit Bismarck?) Răspunsul la întrebarea acăsta ni l dă o fóia din Berlin cam așa: După ce și-a terminat Bismarck discursul s'au impopulat coridorele edificiului parlamentului. Un corespondent al unei foi mari din Viena eșind din sală cu alții, dăce cătră un colegă: În fine Bismarck a accentuat interesele austro-unguresci. — „Cum? cum? interesele austro-unguresci,“ reflecteză suridénd un corespondent la o fóia rusescă. „Bismarck s'a întrepus pentru interesele rusesci“.... „Vorbă să fie“, dăce flegmatic un coresp. englez. „cancelariul a vorbit hotărit pentru pretenșiunile engleze.“ În urma acestora un corespondent al unei foi germane dăce: „Bismarck a accentuat numai și numai interesele Germaniei, nimic mai departe.“

* (Crimă înfiorătoare). Ori ce omor, ori ce ucidere este lucru îngrođitor, aici odată înse nu înfiorător ca omorul de părinți. Un cas de felul acest din urmă s'a întâmplat în Rășinari. O veduvă în vêrstă de mijloc carea neguțătorea cu póme avea un fiu de 23—4 de ani care nu se bucura tocma de cel mai bun nume. De vre-o câteva septămăni bagă vecinii de sémă că veduva nu se mai vede. La întrebarea ce făcură fiului ei, că unde se află, el a răspuns că e dusă în România. În Vinerea trecută fiul veduvei s'a dus cu lemne de vëndut la Sibiu. În absența lui însé deregătoria comunală a căutat în curtea ve-

duvei, în carea locuia și fiul după ore cari obiecte furate dela alt locuitoriu din Rășinari. Omenii dregătoriei căutând într'un grajd a dat de o săpătură prospătă în fața grajdului și în credința că acolo vor fi îngropate obiectele furate au ferit țerina în lături și spre surprinderea lor au dat de cadavrul veduvei. Adjunctul notariului a venit în grabă la Sibiu, a aflat pe fiul aceleia în tîrgul de lemne și l'a dus la tribunal, unde îndată fu arestat preventiv, dând tribunalul curs liber cercetărilor ulterioare. N'avem scire despre detairurile celor aflate; ni se spune că fiul cel rău a mărturisit că el este omoritoriu mamei sale, din motivul, că mamă sa umbra să'l impedeze de a se căsători cu o persoană pre care el o iubia.

* (O nouă mașină de cosit). D-nul G. Orendi, paroch luteran în Nocrich, după număröse încercări, a reușit a construi o nouă mașină de cosit, care merită deosebită luare aminte mai cu samă din partea agricultorilor mai săraci. Până acum nu existau decât mașini, cari cosiau erva și holda încât erai nevoit a trece pe moșia vecinilor spre a puté isprăvi lucrarea cositului, — un mare neajuns, care a făcut aprópe preste puțință întrebunțarea acestor fel de mașini pe agrii nostri atât de dărăburiți și înguști. Amintitul paroch însă a descoperit o mașină, care cosese holdele și erva de dinapoi așa, că trecerea pe moșia din vecinătate este de prisos. Descoperitoriu a plecat în țilele aceste la Viena spre a esopera patentarea mașinei noué. Noi îi dorim succes bun, în interesul micilor proprietari.

* (Opiniuni din provincia). Dintr'o corespondență privată estragem: La alegerea unui medic cercual în comitatul Ternavei mari care avu loc în 4 Februaru în comuna Berghis un cetățan, magiar de naționalitate, a vorbit contra alegerei unui medic din motivul că nu au cu ce plăti. „Căci,“ argumentéza el mai departe, „ne pôte noué ajunge că plătim notariul cercual, plătim móse, plătim măestru de drum, plătim pre jurați, și încă multe alte — și venit nu avem cât să acoperim spesele, ba ce e mai mult, plătim dări mari, și încă cum: un esecutor de dare nu s'a dus din comună și altul e în loc, ne ia bou din jug, ne ia hainele de pre spate, ne ia bucătura din gură, ne ia ferele de plug cu un cuvânt tot ce-i vine înainte până ce ne lasă săraci încât trebuie să pribegim în lume. —

„Înaltul ministeriu nu se îngriješce, ca să ne facă drumuri bune ca să putem umbra și noi dintr'un sat în altul spre a ne căștiga bani — fără numai ne tot pune greutăți să plătim și una și alta, fără a trage sémă că ore mai avem de unde.“

Rezultatul fu că medic nu s'a ales. Corespondentul face observarea că cele țise nu le au țis un Român, ci un Magiar și când le ar fi țis un Român ar fi fost interpretate de ostilități contra statului.

* (Meritul Papei Piu IX pentru Români). Cetim în „Fóia scolastică“ din Blaj:

După scirile ultime înmorméntarea Papei se va celebra Vineri în 15 ale eurenței. Domnia lui Piu al IX este de însemnătate destinsă și pentru biserica noastră gr. cat., cătră care densus a fost cu desclinită bună voință. Densus a restaurat*) la anul 1853 vechia noastră Metropolie de Alba-Iulia și a înființat episcopia Gherlei și a Lugoșului, — afară de aceea a fundat pentru provincia gr. cat de Alba-Iulia 4 aluminate în colegiul dela S. Atanasu în Roma.

Considerând și aceste merite speciale ale repausatului pentru biserica română, Es, Sa Părintele Metropolit a dispus prin Cerculariu dela 10 Febr. Nr. 473, ca în tóte bisericile să se celebreze cu tótă solenita-

tea liturgiă și părăstas; țina desemnată spre acésta să se facă înainte cunoscută poporului.

În catedrala metropolitană se va serba liturgiă și oficiu funebrele pentru marele defunct în 16 ale eurenței.

* (Dialogul) următor s'a petrecut într'un otel cătră dec: ore s'era:

Călătorinl. Doresc să mă scol mâne de dimineță la 6 ore. Am mare trebuință. Să faci bine să mă descepți.

Servitoriu. Bucuros, d-le. N'aveți de cât să sunați și îndată voi veni să vă descept.

Nr. 425 B.

Încunoscintare.

Se aduce la cunoscintă publică: că supunându-se preoții Ioan Popescu paroch în Ripa inferiără, protopresbiteratul Turdei superiöre, Nicolae Cado paroch în Păclisa, protopresbiteratul Albei-Iuliei, Simeon Monda capelan în Borgo-Bistrița, protopresbiteratul Bistriței, și clericul absolut Georgie Buzuliciu învățator în Dragoș protopresbiteratul II al Făgărașului, — censurei prescrie prin ordinaținea consistorială din 10 Ianuarie 1872 Nr. cons. 37 s'au dechiărat apți de a funga ca apărători în cause bisericesci, — matrimoniali și disciplinari, — înainte forurilor nóstre bisericesci, — care sfērșit s'au proveđut cu decrete în înțelesul § lui 442 din dreptul canonic.

Sibiu, 19 Februarie 1878.

Dela secretariatul consistoriului archidieceșan gr. or.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Studii ermeneutice.

IV.

Isvorul ermeneuticiei.

Fie-care teorie sănătoșă este eflucșul praesci. — Poesia a trebuit să premérgea poeticeii, limba gramaticeii, scrierea ortografieii, cugetarea logiceii s. a. Astfelu este și ermeneutica. Ea e eflucșul esegeșei.

Diferitele metode esegetice s'au desvoltat în decursul timpului. Pre acesteia ermeneutica le adună, le combină, primesce ce i se pare bun, și respinge ce cugetă că este greșit.

Ca să putem pătrunde mai ușor acésta disciplină, ba că însine să ne potém face o judecată despre regulele ei, este de lipsă să cunoșcem diferitele metode esegetice, cari au dat vieță studiului, de care ne ocupăm aci.

Pe acesteia le vom însira așa precum s'au desvoltat, în mod istoric.

Câte-va sute de ani înainte de Christos secă isvorul productivității literare la evrei. Nu se mai arétau profeti ca Isaia sau Ieremia, cari să vorbescă la auzul poporului, să îl invețe, să îl mângăe.

Lucru natural: locul productivității îl ocupă conservatismul — tendența de a conserva cu scumpătate aceea ce s'a moștenit din timpii trecut se considerau ca un *căleuz* care să conducă și mângăe Israilul decăđut. Dar limba, în care erau scrise diferea mai mult sau mai puțin de limba vorbită. Cea dintăiu lipsă de interpretare. — Limbagiu în mare parte figurat, simbolic și în ton profetic nu era cu puțință să fie priceput de ori și cine, a doua necesitate. — Cultura elena, și cu deosebire idealismul platonice, ce prinsese rădăcini la Evrei, în specie la alesandrineni făcū și mai mare deosebirea între cetitoriu și scriitoriu. Căci navitate a cu carea vorbesce Biblia despre Dđeu, antropomorfismele și antropopatismele ei nu corespundeau spiritului de cultură a eleniștilor (judei cu cultură elenă). A treia recerintă. Recerintelor acestora — abstra-

gem dela versiunea LXX, care privesce numai limba vorbită — le satisfăcū scóla de Alesandria. Philo, rnumitul filosof evreu, este reprezentantele esegeșei alesandrineni, numite *alegorice*. El tóte le idealiséza, tóte le privesce ca simbóle. Adam, Cain, Avraam, Moise; Egipt, Chanaan, antropopatismele s. a. sunt pentru densus tot atâtea idealuri și simbóle.

Dela acésta scóla s'a împăménit interpretarea alegorică și la judeii din Palestina, la cari însé pređomnea interpretarea *literală* — sforțarea cuvintelor sau construcțiunilor singuratice, fără considerare la înțelesul lor primitiv dat de scriitoriu. Metoda Fariseilor și cărturarilor din Ierusalim.

Pavel, carele după nascere era farisen (Fapt. ap. 23, 6. Filip. 3, 5), și crescuse în scóla lui Gamaliil, prin urmare avea cultură fariseică (Fapt. ap. 22, 3 comp. 23, 5), încă folosese în mai multe locuri acest mod de interpretare (ca I cor. 1, 4. 10, 1—3. Gal. 4, 12 ș. c.) fără a desconsidera alegoria.

Interpretarea alegorică dela judeii alesandrineni fu împrumutată și de scóla creștină din Alesandria.

„Înțelesul literal“, invéță Clement Alesandriniu, „este pentru credința elementară, cel alegoric ne duce la cunoscintă“. — Cel mai mare alegoric din vécurile prime creștine este părintele esegeșei, Origen. În loc de înțelesul duplu al Bibliei, profesat până aci, densus află trei înțelesuri, amesurat trichotomieii platonice după care omul constă din *șóma* (trup) *ψυχή* (inima suflet) și *πνεύμα* (spirit).

Făț de scóla alesandrinenă se redică cea din Antiochia, carea respinse interpretarea alegorică, dând esegeșei direcția *istorico-critică*. Acésta scóla, carea dede bisericeii bărbați de cei mai străluciți, nu respinse cu totul alegorismul, ci numai abusus de densus, punend pondul principal pe înțelesul literal.

Cel mai domn reprezentant al acestei direcții este și rămâne Ioan Chrisostom. Productele lui esegetice sunt un adevărat tesaur și un isvor nesecat pentru fie-care eseget.

Cu mergerea lui Chrysostom la Constantinopole se străplântă aci și direcția reprezentată de el, carea domina până la Theophilact și Euthymiu cu cari în biserica noastră adórmé știința esegetică.

În biserica apusană studiul esegetic a ramas mult îndereptul celor din orient. Causa principală a fost necunoșterea limbilor biblice. Direcția alesandrinenă fu adoptată în acésta biserică și dusă la esces prin preamarele zel de alegorisare.

Augustin nu se mulțami numai cu înțelesul triplu, el află patru înțelesuri în Biblie. Sistemul lui a domnit peste întreg evul de mijloc.

Dacă am avea în vedere numai punctul de mănecare al bisericeii nóstre ar trebui să ne oprim aci. Pentru că alte metode în biserica noastră nu s'au desvoltat. — Ne punem însă pe terenul științei — apoi nu ne putem mărghini numai la cele țise, ci barem în câte-va cuvinte trebuie să facem amintire de sistemele desvoltate afară de biserica noastră.

(Va urma.)

Sciri ultime.

(După „S. d. T.-B.“)

Viena, 25 Febr. n. „Polit. Correspondenz“ comunică din Bucureșci eventualitatea amenințătoare: abdicerea principelui Carol, la cas când Russia nu ar recede dela pretensiunea de a i se înapoia Basarabia. În cercuri ruseșci se

designéza Gregoriu Sturdza de eventualul caudidat de tron.

Budapesta, 25 Februarie n. În sedința de astăzi a casei deputaților, Kerkapoly*) și-a retras propunerea. Motivul retragerii se dice ca prin susținerea aceleia el s'ar fi făcut în sus definitiv imposibil.

Continându-se desbaterea specială a propus Korodi respingerea vamei pe cafea și Steinacker s'a esprimit contra vamei pe cafea. Contra urcării vamei pe cafea au votat toți deputații sășesci și stंगा extremă pe când majoritatea a acceptat urcarea vamei.

Budapesta 25 Februarie n. Continuând casa deputaților desbaterea proiectului vamal a primit încasarea vamei în monetă de aur, iéři în privința vamei pe cafea s'a acceptat cifra statorită de regim cu 24 fl. de maje.

London, 25 Febr. n. În casa de jos a declarat Northcote. Regimul nu are informațiune oficială despre condițiunile de pace. Conferența va avé loc în Baden-Baden. Anglia va fi reprezentată de Lord Lyons, ambasador în Paris.

Principele de corónă, Rudolf a plecat preste Paris la Viena.

*) Kerkapolyi propusese cu o ții mai înainte în desbaterea despre terminul de abdicerea pactului vamal, primirea unui articol de încheere, după care, dacă nu se va realiza un pact mulțamitor până la decurgerea anului al nouelea, Ungaria și Austria, pe basa despărțirii economice să și concédă reciproc dreptul staturilor celor mai mult favorisate.

Red. „Tel. Rom.“

Bursa de Viena

din 10/22 Februarie 1878.

Metalicele 5°	62 —
Imprumutul naț. 5° (argint)	67 —
Imprumutul de stat din 1860	110 25
Argint	107 35
Galbin	5 64
Acțiuni de credit	227 75
London	119 45
Napoleon d'aur (poli)	9 56
Valuta nouă imperială germană	58 75

Economic.

Sibiu, 10 Februarie v. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.70—9.70; Grâu sęcăreț, prima fl. 7.50—8.30 Sęcără, fl. 6.20—6.60; Orz fl. 5.30—5.50; Ovés fl. 2.90—3.30; Cucuruz fl. 6.40—7; Mălaiu fl. 7; Cartofi fl. 3.00—3.50; Séménța de cânepă fl. 8.—; Mazere fl. 15.—; Linte fl. 18—19; Fasole fl. 10.— pro 50 chilo; Făină fl. 7.50—9; Slănină fl. 36.—; Unsóre de porc fl. 40.—; Său fl. 17.50; Luminări fl. 31.—; Săpun fl. 21.—; Fén fl. 1—1.23; Cânepă fl. 28—29; Lemne de foc pro metr cubic fl. 3—3.20; Spirit pro grad 52½—75 cr.; pro chilo: carne de vită 36 cr.; Carne de vițel 45—50 cr.; Carne de porc 50 cr.; Carne de ôie — cr.; ôue, 7 de 20 cr.

Budapesta, 9 Februarie v. (Tergul de vite). S'au vëndut: 48 tauri à fl. 75—114. 785 boi pro părechie fl. 200—330, 401 vaci pro părechie fl. 120—240, 339 vaci cu lapte à fl. 80—160, 102 bivoli pro părechie fl. 150—215, 580 viței à fl. 16—24, 884 mei pro părechie fl. 4—8.50. Carne de bou fl. 48—54, carne de vacă fl. 46—52, carne de vițel fl. 60—80, carne de bivoli fl. 44—48 (tôte pro 100 chilogram). Porci s'au vëndut 7200 cu fl. 50—56 pro 100 chilogr., slănină fl. 63, unsóre de porc fl. 72 (pro chilogr.)

Beciuherecul-mare, 5 Februarie v. Notăm următoarele prețuri: Grâu fl. 9.20—10—20, cucuruz de frunte fl. 5.60—5.70, orz de nutreț fl. 5.80—6, ovés fl. 5.20—5.40. În partii mari prețurile ce-va mai scăđute. (Tôte pro maza metrică, franco vas sau magazin). Canalul de la Bega mai este în unele locuri cu gheață. Vreme de plóie.

Timișóra, 8 Februarie v. De la raportul meu din urmă, noi am avut vreme negurósă, alaltăcieri nôpte plóie. Tóte scirile dimprețur ne spun, că sémănturilor le-au umbat bine. Transacțiunile în cerealiu au ramas neinsemuate. Cu tóte aceste proprietarii de grâu nu slăbesc din prețuri, și astfel negoțul este restrins la consumul local. Notăm: grâu fl. 9.70—10.60, cucuruz fl. 6.50—6.55, sęcără fl. 7.30—7.50, orz fl. 7.20—7.40, ovés, mai căutat fl. 6—6.10 (tôte pro maza metrică).

Estras din fóia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitățiuni: în 4 Aprilie imobil. lui Samuilă Ajtai și a soției sale în Muréș-Oșorheiu (la tribunal); în 28 Febr. imobil. Elisavetei Rogozea în Drăguș (la jud. cerc. Făgăraș); în 11 Martie și 18 Aprilie imobil. lui Martin Göbbel în Preșmer (la tribunal. din Brașov); în 21 Febr. imobil. lui M. Hirsch Deutsch în Lugoșul-român (la casa comună).